

DANSK KRONIK.

Efter at *straffelovskommissionen* har afgivet betænkningen om forsorgsdomme og betingede domme, har justitsministeriet anmodet kommissionen om at overveje „eventuelle ændringer af de kriminalretlige foranstaltninger over for unge lovovertrædere“. Kommissionen stilles herved meget frit i behandlingen af de kriminalpolitiske spørgsmål, som er knyttet til ungdomskriminaliteten. Justitsministeriet har over for kommissionen fremhævet, at man ikke blot ønsker en stillingtagen til de gældende *lovregler*, men også synspunkter og forslag vedrørende *praktiske spørgsmål* af betydning for en hensigtsmæssig reaktion over for unge lovovertrædere, navnlig i forbindelse med politiets og anklagemyndighedens behandling af sagerne og i forbindelse med iværksættelsen af de forskellige foranstaltninger. Tre repræsentanter for børneforsorgens myndigheder er beskikket til at deltage i kommissionens arbejde med dette spørgsmål: kontorchef i arbejds- og socialministeriet *H. Horsten*, overinspektør i overinspektionen for børneforsorg *Oluf J. Skjerbæk* og forstander *O. Lystrup*, statsungdomshjemmet Bråskovgård; endvidere vil fængselsinspektør *Aage Hansen*, ungdomsfængslet på Søbysøgård, deltage i arbejdet. — Kontorchef i justitsministeriet *Chr. Ludvigsen* har i september 1953 afløst kontorchef i justitsministeriet *Erik Velli* som medlem af straffelovskommissionen.

Arbejds- og socialministeriet har nedsat et udvalg, som skal overveje forskellige spørgsmål vedrørende *børneforsorgens administration m. v.* Udvalgets hovedopgave er at tage stilling til det problem, som for børneforsorgens vedkommende følger af den nye grundlovs § 71, stk. 6, om efterprøvelse af administrativ frihedsberøvelse ved de almindelige domstole eller anden dømmende myndighed. Det skal især undersøges, om der bør etableres en central dømmende myndighed, som kan erstatte landsnævnet for børneforsorg, for så vidt angår behandlingen af fjernelsessager. Udvalget skal samtidig foretage en mere almindelig undersøgelse af børneforsorgens centraladministration. I udvalgets kommissorium er endvidere nævnt nogle spørgsmål vedrørende børneforsorgens lokale administration, bl. a. om dommeren bør tage direkte del i børneværnsudvalgets afgørelser om børns fjernelse fra hjemmet, og om der bør knyttes særlig sagkyndige (psykiatere, psykologer etc.) til udvalgene og ansættes amtskonsulenter. Spørgsmålet om en forhøjelse af lovens aldersgrænser — navnlig om inddragelse af personer mellem 18 og 21 år under en ungdomsforsorg — er også nævnt. Udvalget skal i det hele „fremkomme med forslag til en ændring af hele børneforsorgens centrale og lokale administration og til ændringer i forsorgslovens børneværnsafsnit iøvrigt i det omfang, det efter indvundne erfaringer må anses for hensigtsmæssigt“. Udvalget tæller 14 medlemmer; dets formand er særforsorgsdirektør *Erik Leuning* og dets næstformand kontorchef i arbejds- og socialministeriet *H. Horsten*.

Et udvalg under arbejds- og socialministeriet, nedsat i 1951 med særforsorgsdirektør *Erik Leuning* som formand, har afgivet en *betænkning om forsorgen for børn og unge som har særlige tilpasningsvanskeligheder*, herunder de psykopatisk prægede. Anbringelsesmulighederne over for de særlig vanskelige grupper af børn og unge har hidtil været meget utilfredsstillende, selvom man længe har haft opmærksomheden henvendt på problemet og flere gange behandlet det i udvalg vedrørende børneforsorgen. I den nye betænkning foreslås det at gennemføre en adskillelse af iagttagelseshjem og optagelseshjem og at tilvejebringe hjemmel for anbringelse og tilbageholdelse af børn og unge på psykiatriske afdelinger og sindssygehospitaller — til observation eller behandling —, uden at sindssygelovens betingelser behøver at være opfyldt, det vil praktisk talt sige som et led i børneforsorgens egen organisation. Som det vigtigste foreslås der oprettet nye hjem til modtagelse af tilpasningsvanskelige børn og unge, navnlig: en institution bestående af flere enkelthjem til gruppemæssig behandling af børn under og i den skolepligtige alder, en ny afdeling på Bråskovgård, et nyt hjem med ca. 35 pladser for piger over skolealderen (i stedet for Vejstrup statsungdomshjem) og foreløbig eet hjem beregnet for intensiv individuel behandling af børn på indtil 14—15 år. Sølager statsungdomshjem foreslås indrettet til modtagelse af sinker, som hidtil er anbragt på Bråskovgård. Udvalget henstiller indtrængende, at disse forslag snarest søges ført ud i livet; det anses for vigtigt at begynde med hjemmet for piger over skolealderen.

Det har i et par år været almindeligt bekendt, at der kunne ventes et forslag til en *kriminallov for Grønland*, og at der både fra teoretiske og praktiske synspunkter ville knytte sig en ekstraordinær interesse til dette forslags hovedprincipper og enkelte regler. Et udkast til loven, udarbejdet af fuldmægtig i Grønlandsdepartementet *Verner Goldschmidt*, forelå færdigt i 1950 og blev derefter forelagt justitsministeriet, straffelovskommissionen og det grønlandske landsråd, som afgav udtalelser om det i 1951. Nu er et lovforslag fremsat i folketinget, hvor det for tiden behandles i et udvalg. Det må forventes, at kriminalloven vil blive nærmere omtalt i de faglige tidsskrifter, når folketingets behandling af spørgsmålet er afsluttet.

Der har gennem de senere måneder været en stærk offentlig interesse for og megen omtale af *voldsforbrydelserne*, især foranlediget af nogle overfald i København. I folketinget stillede pastor *N. Gottschalck-Hansen* den 21. oktober følgende spørgsmål: „Hvad agter justitsministeren at foretage sig for at bekæmpe eller modvirke det stigende antal bølgeoverfald?“ Folketingsmanden fandt det nødvendigt at tage straffeloven op til revision og betegnede politiets patrouillering som mangelfuld. Justitsminister *Hans Hækkerup* udtalte i sit svar på spørgsmålet, at politiets statistik ikke utvetydigt bekræftede det ind-

tryk, som man fik gennem nogle avisartikler: at voldsforbrydelserne har været grovere og stigende i antal. I forhold til 1951 var der i 1953 kun en ringe stigning i antallet af voldsforbrydelser — derunder også grove forbrydelser —, i forhold til 1952 var stigningen noget større. Endvidere var af 304 grove voldshandlinger i København i tiden januar—september 1953 kun 111 begået på gaden, og kun i 58 af disse tilfælde var den overfaldne klart sagesløs. For landet som helhed var der ikke tale om stigende voldskriminalitet. Justitsministeren omtalte politiets foranstaltninger over for denne kriminalitet og fandt ikke anledning til at gennemføre en udvidelse af den unifornede politistyrke eller grundlag for at søge straffeloven ændret. Folketingsmand Gottschalck-Hansen udtalte hertil, at det var meget godt med statistik, men det ville bidrage til at øge sikkerheden, hvis minimumsstraffen blev gjort væsentlig større.

I *dagspressen* fortsatte diskussionen om politiets patruljering (justitsministeren bebudede en undersøgelse af dette problem) og om lovens og domstolens straffe for vold, navnlig efter at der ved Københavns byret var afsagt en dom til 3 års fængsel i den sag, som havde gjort det største indtryk på offentligheden: en tidligere straffet voldsmand øvede i beruset tilstand vold mod en sagesløs person med døden som uagtsom følge. Dommen, som også omfattede et par voldshandlinger begået få dage efter den første, blev anket af domfældte til formildelse og af anklagemyndigheden til skærpelse. Det var utvivlsomt rigtigt — som fremhævet af nogle aviser —, at mange jurister betragtede den idømte straf som ret streng, men med få undtagelser var det den modsatte opfattelse, der nu kom til udtryk.

Fra avisernes ledere kan gengives enkelte uddrag:

Nationaltidende: „Det danske folk er forurolet, og dommen i går vil gøre det forfærdet. Er dette loven, må loven laves om — omgående og effektivt.“ Det er „for enhver jurist med undtagelse af landets justitsminister komplet ligegyldigt, hvad staldkarl Jørgensen tænkte, da hans slag blev rettet mod offeret“.

Aalborg Stiftstidende: „Men hvis nogen foreslår, at volds mændene skal have igen med samme mønt i form af et godt livfuld hug, koger pladderhumanismen over, der tales „psykologisk“ og formanende om, at samfundet selv ikke må vise et forrænde eksempel. Imidlertid er det en god regel, at vil man i kontakt med folk, må man tale et sprog, vedkommende forstår.“

Middelfart Venstreblad: „Et samfund afskaffer ikke råhed ved selv at benytte prygl og tortur, men skal vi undgå pryglestraf og andre middelalderlige straffemetoder, må de muligheder for straf, vi råder over, benyttes på rette måde. Og 3 års fængsel for et rå og brutalt overfald med døden som følge er ikke en straf, der står i passende forhold til forbrydelsens karakter.“

Nordsjællands Venstreblad: „Det er for billigt at behandle den slags samfundsfjender i dag — enten burde straffen være endnu højere,

eller — og det ville vi anse for det rimeligste — burde han have været idømt arbejds- eller psykopatforvaring, hvor det ikke var en eller anden lovparagraf, men fyrens ændrede opførsel, der bestemmer, hvornår han anses for egnet til at sættes på fri fod igen.“

Vestkysten: „Voldsmanden har altså fået under halvdelen af den maksimumsstraf, som loven hjemler. Hvorfor? — og i hvilke tilfælde skal maksimumsstraffen så anvendes? — vil offentligheden med fuld ret spørge.“

Aarhuus Stiftstidende: „Offentligheden vil ikke foreløbig komme sig af sin undren over, at en københavnsk domstol end ikke bruger de straffebestemmelser, loven anviser.“

Jyllands-Posten: „For utallige mennesker landet over vil det ... være en kilde til undren, at den københavnske drabsmand ikke fik den absolut strengeste straf, som loven hjemler. Selvfølgelig tvivler ingen om, at retten har dømt efter bedste overbevisning. Men så må det også siges, at er *dette* virkelig i fuld overensstemmelse med loven, må der være noget forkert i loven.“

Berlingske Tidende: „Hos almindelige mennesker en ikke mindre forbløffelse — for ikke at sige forargelse — over, at en udåd af denne karakter skulle kunne øves så billigt.“

Information: „... tilfredsstillende ...“

Social-Demokraten: „Det er altså ikke loven, men retten, der efter sit bedste skøn har fastsat straffen til 3 år. Selvom man måtte finde bøllens dom for mild, giver den derfor intet grundlag for krav om en skærpelse af straffeloven.“

Sorø Amtstidende: „Man kunne gennem denne helt igennem bitre kommentar (i Nationaltidende) fristes til at tro, at der var begået et overlagt mord, og at morderen nu slap billigt med en dom på 3 års fængsel, men herom er der jo slet ikke tale. Der er begået en meningsløs og rå forsætlig voldsforbrydelse, men dommen må da også betegnes som en skærpelse af domstolens bedømmelser af lignende forbrydelser. Kritikken skyder derfor ganske over målet og kan kun få den virkning at skabe ophidselse i den offentlige mening og dermed lægge et uforsvarligt tryk på appelinstanten.“

Det var vistnok kun få blade, der gik ind for *prygglestraffen*. Læsernes breve satte imidlertid kulør på spalterne og viste klart, hvilke — om man så må sige — tanker der rørte sig ved efterretningen om dommen:

„På min morgenrunde allerede kl. 6 talte jeg med mindst 20 mennesker om overfaldet på direktør Petersen, og alle var forargede over den milde straf... Folketingsmand, pastor Gottschalck-Hansens udtalelse er ganske sikkert hele offentlighedens mening...“

„Det må dog stå ganske klart, at „humaniseringen“ af vore straffelove har vist sig ganske forfejlet. ... Den dag, en hr. Bølle opdager, at han bliver gengældt med samme valuta, som han yder ved overfald — så er han krysteren! Og så er slig straffelov, som den bør være.“

„Nu mangler vi blot den kære frisindede psykiater eller pædagog, der kan forklare os, at det her drejer sig om en stakkels, åndeligt mishandlet ung mand. . . . Kort sagt en mand, der med føje er bitter på samfundet.“

„Er det ikke lidt uparlamentarisk at kalde folk hysteriske eller reaktionære, fordi de tillader sig at mene, at det måske var et forsøg værd at lade bøllerne føle noget på deres krop, da en kortere eller længere frihedsberøvelse erfaringsmæssigt ikke har større virkning.“

„Send dem væk fra vort øllebrødsland, op til et ensomt område i Østgrønland, med et tusind km til nærmeste grønlander, på smal-kost, men med ret til selv at skaffe sig fisk og kød, bryde bly eller marmor eller andet godt. I fritiden kunne de så slå hinanden på snuden . . .“

„Hvad vi vil (men det er vi sikkert også tusinder om at ville!), er i al stilhed blot dette, at man dog forsøgsvis, f. eks. i et år, indfører den pryglestraf til anvendelse over for bøller og andre voldsmænd, som vi mener (ja, det må De undskylde, men det gør vi altså!), vil virke overordentlig afsvalede på d'herrers dyriske lyster.“

„Der skal strengere straffe til: prygl, hårdt legemligt arbejde og i tilfælde af mord: dødsstraf. „Den, der udøser menneskets blod, ved mennesket skal hans blod udøses“. Det er bibelens syn på den sag.“

„Derfor tak, hr. pastor Gottschalck-Hansen, fordi De råbte „Vagt i gevær“ — vi er med Dem, og vi er mange.“

I tilknytning til det sidste citat kan bemærkes, at det er vanskeligt at anslå arméens styrke. I det første citat regnes optimistisk med „hele offentligheden“. Det er dog muligt, at en anden brevskriver kommer sandheden nærmere, når han forsigtigt siger — som støtte for et forslag om pryglestraf — at det „*vistnok er hævet over tvivl*, at der bag kravet om indførelse af pryglestraf bl. a. står et betydeligt antal besindige, vel afbalancerede borgere af høj etisk klasse og med sund dømmekraft“, — thi af ordvalget må man udlede, at den nævnte elite *kan* være sparsomt repræsenteret.

Alle *tyske krigsforbrydere*, som var dømt i Danmark for deres forhold under besættelsen, er nu løsladt. De sidst benådede (kgl. resolution af 1. december 1953) var *Otto Bovensiepen*, *Willi Kniest*, *Otto Schwerdt* og *Wolfgang Söhnlein*; de to førstnævnte var idømt fængsel på livstid, de to sidste fængsel henholdsvis i 24 og 20 år. Forud herfor var der i 1953 benådet 3 krigsforbrydere, som afsonede straffe på 20 års fængsel: *Günther Pancke*, *Georg Renner* og *Horst Issel*. Ialt er ca. 60 krigsforbrydere dømt i Danmark efter lov nr. 395 af 12. juli 1946 om straf for krigsforbrydelser.

Knud Waaben.

FINSK KRÖNIKA

Det i senaste krönika relaterade förslaget till lag om internering av farliga återfallsförbrytare har nu blivit lag, sedan republikens president den 9 senaste juli stadfäste detsamma. Lagen skall träda i kraft den 1 juli nästa år, men detta förutsätter att en verkställighetsförordning därförinnan utfärdas.

Några större ändringar i lagförslaget gjordes inte under riksdagsbehandlingen. Den viktigaste ändringen var, att interneringsföresättningar beträffande abnorma farliga återfallsförbrytare såtillvida gjordes strängare, att endast en sådan abnorm person kan interneras i tvångsanstalt, som innan det brottet begicks avtjänat tukthusstraff eller direkt ådömt frihetsstraff i minst 1 år. Föresättningarna för internering av normala återfallsförbrytare ha bibehållits i enlighet med lagförslaget. Ändringen föranleddes av högsta domstolens utlåtande, enligt vilken rättssäkerheten alltför mycket skulle ha äventyrats, om en abnorm person, såsom i förslaget förutsattes, skulle ha kunnat anses som farlig redan på den grund, att han tidigare avtjänat frihetsstraff t.o.m. bara den lagstadgade minimtiden för en straffart.

Det förfarande, vid vilket frågan om internering avgöres, är fortfarande uppdelat i två avsnitt. Domstolen prövar, huruvida de objektiva och subjektiva föresättningar för internering äro för handen; den avger utlåtande därom, huruvida vederbörande person, som begått brottet, kan interneras i tvångsinrättning. Det slutliga förordnandet om internering utfärdas av ett administrativt organ, såvida vid verkställigheten av straffet konstateras eller av annan orsak anses, att straffet icke förbättrar återfallsförbrytaren.

Det mest egendomliga i behandlingen av interneringsfrågor hos oss är den omständigheten, att det viktigaste avgörandet överlämnats åt ett administrativt organ, vid vilket vederbörande inte förfogar över de möjligheter till försvar och de rättsmedel, som står svaranden i ett rättegångsförfarande till buds. Såväl inhemska som utländska experter ha ofta påtalat detta onaturliga sakförhållande. Dessa anmärkningar har endast lett till, att återfallsförbrytaren i den nya lagen fått tillfälle att göra erinringar mot interneringsinitiativet samt att han tilldelats rätt att vid uppsättandet av sin skrivelse anlita biträde och ombud. Han har dock inte någon som helst möjlighet att framlägga ytterligare rättsmaterial, t. ex. införskaffa sakkunnigutlåtanden om sin ofarlighet; inte heller har han rätt att söka ändring i interneringsbeslutet. Då det inte är fråga om ett egentligt rättegångsförfarande vid det beslutande organet, föreslog högsta domstolen i sitt utlåtande över lagförslaget, att detta organ, såsom i våra grannländer är fallet, skulle benämnas fängelsenämnden, emedan beteckningen fängelsestol är ägnad att bibringa den uppfattningen, att den, vars sak behandlas av nämnden, till sitt förfogande skulle ha de försvarsmöjligheter, som rättegångsordningen skänker en åtalad. Men namnet, hur litet det än

motsvarar det faktiska sakförhållandet, hade i praxis blivit så kärt, att man inte ville avstå från det.

Den största bristen i lagen är likväl den omständigheten, att den inte med ett ord nämner om den vård, som skall meddelas återfallsförbrytaren i tvångsanstalten. Därför vore det nödvändigt att denna brist skulle elimineras genom erforderliga bestämmelser i verkställighetsförordningen. Såvida åt de farliga återfallsförbrytare inte i tvångsanstalten gives en lämplig psykoterapeutisk vård, föreligger den faran, att flere av dem, särskilt de svåra psykopaterna, efter frigivningen återvänder till samhället som farligare personer än vad de voro, när de internerades i tvångsanstalten.

Sedan den senaste krönikan publicerades har riksätten varit samman kallad. I sin skrivelse av den 27 november 1952 hade riksdagens justitieombudsman Paavo Kastari meddelat riksdagen, att förra ministrarna Jussi Raatikainen, Matti Lepistö, Aleksi Aaltonen och Onni Peltonen hade förfarit lagstridigt därutinnan, att de antingen varit med om att åt Salaputki Oy benämnda bolag från Jyväskylä stad bevilja ett understöd av 2.500.000 mark för ersättande av kostnaderna för experimentering med och projektering av maskinell framställning av täckdikningsrör av trä, eller åtminstone medverkat vid anslagets beviljande, ehuru de bort äga kännedom om, att detta understöd icke skulle komma att användas för sagda ändamål, utan för betalning av nämnda, konkursfärdiga bolags skulder, för vilka en av de sagda ministrarna stod i personligt ansvar, såsom senare även hade skett. Grundlagsutskottet, till vars beredning riksdagen remitterade justitieombudsmannens skrivelse, beslöt att såsom sitt utlåtande till riksdagen anföra, att de nämnda förra ministrarna vid beviljandet av statsanslaget åt Salaputki Oy förfarit lagstridigt och att deras lagstridiga förfarande varit sådant, som avses i 7 § lagen den 25 november 1922 angående rätt för riksdagen att granska lagenligheten av medlemmarnas av statsrådet och justitiekanslerns ämbetsåtgärder. Riksdagen hade, sedan detta utlåtande inkommit och efter att ha avfordrat de angivna ministrarna i lagen avsedda förklaringar, den 22 påföljande maj beslutat, att Raatikainen, Lepistö, Aaltonen och Peltonen skulle ställas under åtal vid riksätten för deras i justitieombudsmannens skrivelse omförmälda lagstridiga förfarande.

I sitt utslag, som avkunnades den 18 september innevarande år, ansåg riksätten, att förre ministern Raatikainen i förtjänstsyfte gjort sig skyldig till uppsåtligt missbruk av tjänsteställning till uppenbar skada för landet och förre ministern Lepistö till av oaktsamhet begånget tydligt lagstridigt förfarande, samt dömde i stöd av 7 § lagen angående rätt för riksdagen att granska lagenligheten av medlemmarnas av statsrådet och justitiekanslerns ämbetsåtgärder samt 40 kap. 20 § 1 mom. och 21 § 1 mom. och 2 kap. 9 § strafflagen Raatikainen, som erhållit avsked från tjänsten, för uppsåtlig i förvärvssyfte begånget tjänsteförbrytelse i stället för avsättning till etthundrafemtio

dagsböter å 500 mark eller att inalles i böter betala 75.000 mark, samt Lepistö för av oaktsamhet begången tjänsteförbrytelse till femtio dagsböter å 700 mark eller att inalles i böter betala 35.000 mark. Därjämte skyldigkändes Raatikainen att i skadeersättning till statsverket erläggga 2.500.000 mark jämte ränta samt Lepistö, med jämkning för hans del av ersättningen, enligt 9 kap. 1 § 2 mom. strafflagen att erläggga 500.000 mark jämte ränta.

Förra ministrarna Aaltonen och Peltonen frikändes från åtalet.

En mycket stor sinnesupphetsning har försakats av ett i Storå socken begånget mord på en ung flicka. Den 17 senaste maj försvann på ett oförklarligt sätt i nämnda socken en flicka vid namn Kyllikki Saari på hemvägen från en andaktsstund i kyrkan. Efterforskningarna voro resultatlösa ända tills hennes kropp den 11 oktober detta år hittades, varvid det blev klart att flickan hade fallit offer för ett rått våldsdåd. Det upprörande dådet, vid vars utredning de lokala myndigheterna till en början inte ådagalagt tillräcklig energi och förmåga, har åstadkommit en stor förr inte skådad upprördhet i landet. Allmänhetens spalt i tidningarna har översvämmats av insändare, i vilka dödsstraffets återinförande krävts. Vid offrets begravning deltog en folksamling om 25.000 personer från hela landet. Undersökningarna av brottet ha slutligen lett till, att en man anhållits. För att sinneslugnet skall kunna återställas måste man hoppas, att brottet med det snaraste skall kunna klarläggas i hela sin omfattning.

Brynolf Honkasalo.

NORSK KRONIKK

Ungdomskriminaliteten har vært sterkt debattert i presse og foreninger i den senere tid, og mange har trukket den slutning at denne form for kriminalitet er stigende. Såvidt man kan avgjøre det på grunnlag av kriminalstatistikken, er imidlertid ikke dette tilfelle. Statistikken viser tvertimot en liten nedgang både absolutt og relativt såvel for de unges som for de eldres kriminalitet. På grunn av de store fødselskull i årene 1942 og fremover, må man imidlertid i årene som kommer regne med en ikke liten *absolutt stigning* i ungdomskriminaliteten. Foretatte beregninger viser at toppen vil nåes i 1965, da tallet på straffbare (personer med påtaleunntatelse eller dom for en forbrytelse) i aldersgruppen 14—21 år vil ligge 50 prosent høyere enn i 1951, forutsatt at den relative overtredelseshyppighet ikke forandrer seg. Stigningen i den samlede kriminalitet vil bli betydelig mindre — knapt 10 prosent.

Om det ikke har vært mulig å påvise noen stigning i ungdomskriminaliteten, er det fra forskjellig hold pekt på at kriminaliteten har skiftet karakter. Det hevdes at det nå i større grad enn tidligere er barn fra økonomisk mer velsituerte hjem som begår lovovertrædelsene. År-

saken er i første rekke at foreldrene fra disse hjem har sviktet sin oppgave som oppdragere, noe som delvis skyldes at de er så opptatt med sine egne gjøremål at de ikke har tid til å ta seg av barna. I denne sammenheng er det nevnt at det i dag er mer vanlig enn før at mødrene i de mer velstilte hjem har arbeid utenfor hjemmet, mens mødrene i arbeiderhjemmene på grunn av den bedre økonomi i større grad enn tidligere har anledning til å være hjemme og ta seg av barna.

Som en mulig forklaring er også anført at det i dag er en særlig mangel på faste moralske normer i hjemmene fra de øvre sosiale lag. Det hersker en moralsk rådløshet som har smittet over på barna og gjort dem mindre motstandsdyktige overfor fristelser.

Det er vanskelig å ta standpunkt til disse argumentene, fordi man faktisk ikke vet sikkert om det er skjedd en forandring med hensyn til kriminalitetens fordeling på de forskjellige sosiale klasser. Nå som så ofte tidligere i kriminologien har man vært mer opptatt av å forklare årsaken til et antatt forhold enn å få brakt på det rene om det virkelig eksisterer. Den første betingelse for en fruktbar fortsettelse av diskusjonen er at man forsøker å få klarlagt om det virkelig er skjedd noen forandring med hensyn til kriminalitetens fordeling på de forskjellige sosiale klasser.

Skulle man få et bekreftende svar på dette spørsmål, er det grunn til å undersøke nærmere om forandringen er et typisk by- eller Oslofenomen, eller om den gjelder for landet som helhet.

Bilistene er kommet sterkt i søkelyset i den senere tid. Foranledningen har vært en del tilfelle av hensynsløs kjøring som har ført til døden for fotgjengere. Mens påtalemyndigheten tidligere viste stor varsomhet med å reise tiltale for uaktsomt drap i slike tilfelle, har man i den senere tid aksjonert en rekke ganger på dette grunnlag. Flere personer er blitt funnet skyldig, sakene er slått stort opp i pressen, og det er tegn som tyder på at påtalemyndighetens aksjon har ført til forsiktige kjøring.

En del kjente menn har anmodet regjeringen om å løslate resten av landssvikfangene. I alt dreier det seg om ca. 50 mann, og samtlige med ett unntak er idømt fengsel på livstid. De fleste har gjort seg skyldig i graverende tortur eller drap. Noen må ansees som farlige også under normale forhold.

Statsråd Kai Knudsen har med støtte av bl. a. riksadvokat Aulie tatt avstand fra tanken om en alminnelig amnesti. Statsråden uttaler i et avisintervju: „Min mening er at vi fortsatt bør følge den linje vi hittil har fulgt. Denne linje går ut på at landssvikfangene blir behandlet individuelt, og benådning gitt i de tilfelle hvor de alminnelige vilkår er tilstede“.

Oslo Politis anmeldelsesstatistikk for 1952 viser nedgang i kriminaliteten. Mens tallet på anmeldte forbrytelser i 1951 var 11518, var

det i 1952 11029. Det er særlig tallet på anmeldte tyverier og under-slag som er gått ned.

Som ny generalsekretær i Norges vernesamband etter avdøde Ivar Rummelhoff er ansatt tidligere kontorsjef Johan Greve, og som kontorsjef etter ham arbeidskonsulent K. W. Nordahl.

Bergsvein Hov, tidligere bestyrer for Geitmyra gutteskole, er ansatt som ny direktør på Berg Arbeidsskole etter Karsten Heli, som er blitt rektor ved Oslo Katedralskole.

Anders Bratholm.

SVENSK KRÖNIKA

Under det arbete som pågår på längre sikt för en reformering av fångvården har *säkerhetsanstaltsutredningen*¹⁾ (ordf. landshövdingen *Thorwald Bergquist* och sekr. byråchefen *Torsten Eriksson*) framlagt ett förslag om vårdorganisation för förvarade och internerade (SOU 1953:32). Som bilagor till förslaget har intagits en redogörelse för klientelundersökning och en promemoria av *strafflagberedningen* angående riktlinjer för en reformering av förvarings- och interneringslagstiftningen.

Förslaget till vårdorganisation har utformats med hänsyn till de av strafflagberedningen uppdragna riktlinjerna men kan enligt säkerhetsanstaltsutredningen i sina huvuddrag genomföras oberoende av om några ändringar göres i lagstiftningen. Utredningen räknar med att någon väsentlig ändring i fråga om klienteletts sammansättning eller omfattning icke skall förekomma. Med utgångspunkt häri har organisationen beräknats för 40 intagna på fast avdelning, 280 intagna på vanlig sluten avdelning och 120 intagna på öppen anstaltsavdelning. Härtill kommer 25 platser på sjukavdelning och 5 platser på en observationsavdelning för nyintagna. Då, såsom utredningen säger, en effektivt arbetande vårdorganisation för abnormklientel inte kan grundas uteslutande på anstaltsvård föreslås att ett verkligt öppenvårds-system inrättas med familjevård för 50 interner och inackorderingsvård för ett tiotal. För resten av klientelet bör övervakningsvården intensifieras. Vården föreslås få en avgjort medicinsk inriktning. Den bör ledas av en psykiatriskt utbildad läkare. Med överläkartjänsten skall enligt förslaget förenas en medicinsk professur för kriminologisk behandlingforskning. Det bör finnas två behandlingsteam, vardera bestående av en biträdande överläkare, en förste läkare och ytterligare en läkare samt en psykolog, en förste kurator och tre kuratorer. För administrativa uppgifter bör finnas en fångvårdsdirektör, en fångvårdsinspektör och en fångvårdsassistent. För öppenvården

1) Se NTfK 1952 s. 386.

skall finnas en skyddskonsulent. Personalplanen i sin helhet upptar 208 anställda.

Enligt utredningens mening är det nödvändigt, att anstaltsvård och öppenvård bygges samman till en enhet under enhetlig ledning; denna ledning bör tillkomma interneringsnämnden.

Den erforderliga utbyggnaden skall enligt förslaget koncentreras till Hallområdet, vars kapacitet bör ökas från nuvarande 114 platser till 470 platser.

I *strafflagberedningens* promemoria framlägges inga förslag till lagstiftning. Beredningen anger några huvuddrag av hur beredningen tänker sig en revision. Häri ingår bl. a. en sammanslagning av de nuvarande båda instituten för tidsobestämt frihetsberövande, förvaring och internering, till ett institut. Något krav på tidigare kriminalitet för att denna påföljd skall få tillämpas tänker man sig icke ställa. Denna form av omhändertagande bör ifrågakomma endast om i det individuella fallet åtgärden anses mer än vanligt ägnad att främja vederbörandes resocialisering, såframt den inte är påkallad av rena säkerhets-skäl med hänsyn till brottslingens farlighet. Ledningen av behandlingen i och utom anstalt tänker man sig skola ligga hos interneringsmännen, vilken alltså skall ha att besluta om utskrivning, återintagning m. m. Vissa gränser för interneringsnämndens frihet att besluta om omhändertagandets långvarighet skulle dock finnas på det sättet att domstols medgivande skulle erfordras för utskrivning innan och för kvarhållande efter det viss tid förflutit.

Carl Holmberg.